

Załącznik do Uchwały Nr XLIV/VI/367/23
Rady Powiatu w Sławnie
z dnia 22 grudnia 2023 r.



Powiatowy Program Rozwoju

Pieczny Zastępczej

w Powiecie Sławieńskim

na lata 2024-2026

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. ZADANIA GMINY I POWIATU W ZAKRESIE PIECZY ZASTĘPCZEJ	4
1.1. Zadania gminy	4
1.2. Zadania powiatu	5
2. ANALIZA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISK RODZIN BIOLOGICZNYCH W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM	8
3. DIAGNOZA PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU SŁAWIEŃSKIEGO	13
3.1. Rodzinna piecza zastępcza	13
3.2. Instytucjonalna piecza zastępcza	16
3.3. Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej	18
4. POTRZEBY POWIATU W ZAKRESIE PIECZY ZASTĘPCZEJ	21
5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	22
6. CELE, DZIAŁANIA, WSKAŹNIKI I REALIZATORZY PROGRAMU	23
7. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH NA LATA 2024-2026	28
8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	29
9. MONITOROWANIE PROGRAMU	30

Wstęp

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023r., poz. 1426 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Uchwałą Nr XXV/VI/194/21 Rady Powiatu w Sławnie z dnia 30 sierpnia 2021r. przyjęto Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023, ze względu na zakończony okres obowiązywania Programu, należało opracować nowy dokument w oparciu o potrzeby środowiska lokalnego.

Opracowany Program jest zgodny z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sławieńskim na lata 2024-2031 oraz z ogólną koncepcją strategii na poziomie województwa, a także z kierunkami polityki prorodzinnej państwa w zakresie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej.

Korelacja tych dokumentów stwarza możliwości pozyskiwania dodatkowych środków pozabudżetowych, przeznaczonych na wspieranie i realizację działań dotyczących budowania powiatowego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Należy podkreślić, że obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacja pieczy zastępczej, spoczywa przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Powyższy obowiązek jednostki realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami służby zdrowia, a także kościołami i związkami wyznaniowymi jak również organizacjami pozarządowymi.

Elementem składowym niniejszego Programu jest limit rodzin zastępczych zawodowych funkcjonujących na terenie powiatu sławieńskiego.

Opracowanie i realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na trzy kolejne lata, ma na celu usprawnienie zadań nałożonych przez ustawodawcę. Program zawiera cele i kierunki działań w perspektywie trzyletniej, które będą podejmowane przez

Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, uwzględniając przy tym potrzeby rodzin zastępczych i ich podopiecznych. Mając na uwadze dynamikę następujących zmian w systemie pieczy możliwa jest korekta dokumentu w trakcie jego realizacji.

W niniejszym dokumencie dokonano diagnozy pieczy zastępczej na terenie powiatu sławieńskiego oraz przeprowadzono analizę zagrożeń środowisk rodzin biologicznych w powiecie sławieńskim za lata 2020-2022.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 - 2026 wyznacza kierunki rozwoju pieczy zastępczej w zakresie realizacji zadań systemu rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej.

1. ZADANIA GMINY I POWIATU W ZAKRESIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

1.1. Zadania gminy.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023r., poz. 1426 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzieleniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu

wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminie:

- a) do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku,
 - b) do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- 1) wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a rządowy program wsparcia rodzin z dziećmi ust. 1.
- 2) Gmina realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez wojewodę.

1.2. Zadania powiatu.

Do zadań własnych powiatu wynikających z ww. ustawy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia,

- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym,
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego,
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa,
- 8) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich,
- 10) wprowadzenie danych do rejestru, o którym mowa w art. 38d ust. 1, ich aktualizacja i usuwanie;
- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka,
- 12) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo – wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych,

prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego,

- 13) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art., 187 ust. 3, w terminie:
 - a) do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku,
 - b) do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;
- 14) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji dotyczącej, o której mowa w art. 193 ust. 8 ustawy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- 1) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a rządowy program wsparcia rodzin z dziećmi ust. 1;
- 2) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 zakres podmiotowy stosowania ustawy ust. 3;
- 3) finansowanie:
 - a) wydatków związanych z dowozem do rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, a także związanych z odwiezieniem dziecka, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na czas określony, jeżeli sposób i zasady pokrycia kosztów powrotu dziecka nie wynikają z orzeczenia lub informacji sądu lub innego organu państwa obcego,
 - b) średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka oraz świadczeń pieniężnych,
 - c) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne – dotyczących osób, o których mowa w art. 5 zakres podmiotowy stosowania ustawy ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2a,

umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych.

Przy realizacji powyższych zadań w zakresie pieczy zastępczej istotną rolę odgrywa współpraca wszystkich instytucji zarówno na szczeblu powiatowym jak i gminnym. Wspólne działania mają na celu stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną ukierunkowanego na rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej w powiecie sławieńskim.

2. ANALIZA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISK RODZIN BIOLOGICZNYCH W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM

Powiat sławieński położony jest w zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, jego powierzchnia wynosi 1.043 km², natomiast liczba ludności kształtuje się na poziomie 53.384 mieszkańców (dane z Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2022). W skład powiatu wchodzi 6 gmin, które przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1. Powierzchnia i ludność poszczególnych gmin powiatu sławieńskiego.

Gmina	Powierzchnia (w km ²)	Ludność (stan na 2022r.)
Miasto Sławno	16	11 875
Miasto Darłowo	20	12 715
Gmina Sławno	284	8 421
Gmina Darłowo	269	7 573
Gmina Postomino	227	6 805
Gmina Malechowo	227	5 995

Źródło: www.polskawliczbach.pl

Z przedstawionych danych wynika, że najwięcej mieszkańców powiatu sławieńskiego zamieszkuje na terenie miasta Darłowa oraz miasta Sławna. Gminy wiejskie powiatu obejmują swym zasięgiem podobną powierzchnię, a gęstość zaludnienia kształtuje się na podobnym poziomie.

Jedną z form wpierania dziecka i jego rodziny jest prowadzenie placówek wsparcia dziennego (PWD), które pełnią ważną funkcję prewencyjną. Placówki zapewniają opiekę i wychowanie dzieciom oraz młodzieży z rodzin, w szczególności dysfunkcyjnych, poprzez oddziaływania opiekuńcze, wychowawcze, edukacyjne oraz terapeutyczne. Asystenci rodziny i pracownicy socjalni współpracując z rodziną, wykorzystują zasoby PWD w celu przezwyciężenia trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIELICZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE SŁAWIENSKIM NA LATA 2024-2026**

z ustawą podejmują, w celu zapewnienia skutecznej pomocy, współpracę z instytucjami. Na terenie powiatu sławieńskiego funkcjonują następujące placówki wsparcia dziennego:

LP	NAZWA OPS	TYP PLACÓWKI
1.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie	1 placówka wsparcia dziennego typu opiekuńczego, koła zainteresowań, świetlica, klub i ognisko wychowawcze z elementami socjoterapeutycznymi.
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie	1 placówka wsparcia dziennego typu opiekuńczego, koła zainteresowań, świetlica, klub i ognisko wychowawcze Miejsca dla 50 dzieci. Wychowankowie mogą korzystać z pomocy dydaktycznej wychowawców mającą na celu kompensację braków, pomoc w odrabianiu zadań domowych, w nadrobieniu zaległości w nauce czy utrwalaniu poszczególnych partii materiału. w czasie wolnym świetlica zapewnia różnorodność zajęć: tj zajęcia z profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia, zajęcia plastyczne – techniczne, zajęcia profilaktyczne w zakresie uzależnień, niebezpieczeństw czyhających w internecie, nauka tolerancji i poszanowania innych, nauka asertywności oraz eliminowanie przejawów agresji w czasie wakacji organizowane są półkolonie. Ponadto organizowane są wycieczki do muzeum, kina.
3.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie	1 placówka wsparcia dziennego typu opiekuńczego, koła zainteresowań, świetlica, klub i ognisko wychowawcze. Placówka realizuje głównie zadania polegające na wspieraniu dzieci i ich rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczej (pomoc w nauce, prowadzenie zajęć profilaktycznych, organizowanie czasu wolnego, organizacja zajęć integracyjnych). Placówka działa w oparciu o plan roczny(zajęcia tematyczne), plan tygodniowy (zajęcia plastyczne - kreatywne, ruchowe, kulinarne). W okresie pandemii prowadzone były działania w oparciu o Facebook (udostępnianie wszelkich treści i materiałów) oraz dostępność wychowawcy placówki pod numerem telefonu i komunikatorze Messenger).
4.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malechowie	10 placówek wsparcia dziennego typu opiekuńczego, koła zainteresowań, świetlica, klub i ognisko wychowawcze Obecnie prowadzą działalność typowo opiekuńczą: pomoc w odrabianiu lekcji, zajęcia rozwijające zainteresowania.
5.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie	11 placówek wsparcia dziennego typu opiekuńczego-specjalistycznego działających w strukturze Świetlicy Środowiskowej Gminy Sławno. Zajęcia: pomoc w nauce, pomocy w odrabianiu lekcji, a także zajęcia z terapii pedagogicznej. Wsparcie pedagoga specjalnego.
6.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie	1 placówka wsparcia dziennego typu opiekuńczo-specjalistycznego, koła zainteresowań, świetlice, kluby i ogniska wychowawcze z elementami socjoterapeutycznymi, korekcyjnymi, kompensacyjnymi i logopedycznymi. Ilość miejsc dla dzieci -60 W ramach zadania oferowane są n/w zajęcia i wsparcie: - opieka i wychowanie dziecka w placówkach wsparcia dziennego, - możliwość skorzystania z zajęć : socjoterapeutycznych, kulinarnych, arteterapii, muzykoterapii, sportowych, artystycznych, tanecznych, teatralnych, profilaktyczne, indywidualne, korekcyjne, logopedyczne, poradnictwo pedagogiczne, - wspieranie, umacnianie i pedagogizacji rodziców w placówkach

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIELICZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM NA LATA 2024-2026**

		wsparcia dziennego, - możliwość skorzystania z : dyżur specjalisty terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, dyżur pracownika socjalnego, dyżur interwencja kryzysowa, dyżur pedagoga, radcy prawnego, specjalisty mediacji, - uczestnictwo w warsztatach szkoły dla rodziców, warsztatach kształtowania kompetencji i umiejętności społecznych, warsztatach nauki planowania udanego życia: racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi, racjonalne gospodarowanie zasobami żywnościowymi i warsztatach nauki dnia codziennego.
--	--	--

Źródło: Ośrodki pomocy społecznej z powiatu sławieńskiego.

W celu dokonania analizy zagrożeń rodzin biologicznych zestawiono dane pozyskane z 6 ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu sławieńskiego, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 2. Liczba rodzin objętych pracą socjalną i pomocą materialną w latach 2020 – 2022.

	2020	2021	2022
Miasto Sławno	521	431	410
Miasto Darłowo	470	603	461
Gmina Sławno	590	488	477
Gmina Darłowo	263	402	506
Gmina Postomino	361	318	287
Gmina Malechowo	278	264	257
Razem	2483	2506	2398

Źródło: Ośrodki pomocy społecznej z powiatu sławieńskiego.

Analizując powyższe dane w latach 2020 – 2022 zauważalny był spadek liczby rodzin objętych przez ośrodki pomocy społecznej pracą socjalną i pomocą materialną. Najwięcej rodzin korzystających z tego typu pomocy odnotowano w 2021r. w mieście Darłowo i w gminie Sławno.

Tabela nr 3. Liczba rodzin przejawiających trudności opiekuńczo – wychowawcze w latach 2020 – 2022.

	2020	2021	2022
Miasto Sławno	25	23	23
Miasto Darłowo	14	18	15
Gmina Sławno	24	31	33
Gmina Darłowo	25	14	12
Gmina Postomino	31	25	15
Gmina Malechowo	77	60	58
Razem	196	171	156

Źródło: Ośrodki pomocy społecznej z powiatu sławieńskiego.

Z analizy powyższych danych wynika, że liczba rodzin przejawiających trudności opiekuńczo – wychowawcze na przestrzeni lat 2020-2022 zmniejszyła się w gminie Postomino, a wzrosły w Gminie Sławno.

Wspieranie rodzin przejawiających trudności opiekuńczo – wychowawcze należy do zadań gminy i ma na celu podejmowanie planowych i zintegrowanych działań przywracających rodzinie zdolności do wypełniania tej funkcji. Wszystkie gminy powiatu sławieńskiego wspierają rodziców biologicznych głównie w następujących formach realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej są to:

- praca socjalna,
- wsparcie asystenta rodziny,
- poradnictwo specjalistyczne,
- dostępność do usług opiekuńczych,
- pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ponadto na terenie powiatu sławieńskiego funkcjonuje Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sławnie oraz filia w Darłowie. Zadaniem Poradni jest podstawowa opieka psychologiczno – pedagogiczna nad dziećmi zamieszkującymi na terenie powiatu sławieńskiego oraz nad uczniami szkół działających w powiecie (do 19. roku życia).

Praca z rodziną prowadzona jest również w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej. Zgodnie z założeniami ustawy, kluczową rolę w pracy z rodziną biologiczną odgrywa asystent rodziny, który może w tym samym czasie prowadzić pracę z nie większą liczbą rodzin niż 15. Od 2020 roku w 5 gminach powiatu sławieńskiego zatrudnionych jest po 2 asystentów rodziny, natomiast w Gminie Darłowo 1 asystent rodziny. W roku 2020 w powiecie sławieńskim zatrudnionych było 11 asystentów rodziny, którzy pracowali ze 111 rodzinami, w roku 2021 – 9 asystentów, którzy objęli wsparciem 117 rodzin, a w roku 2022 zatrudnionych było 9 asystentów pracujących ze 116 rodzinami. Powyższe informacje ilustruje Tabela nr 4.

Tabela nr 4. Liczba zatrudnionych asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem w poszczególnych gminach powiatu sławieńskiego w latach 2020 – 2022.

Gmina	2020		2021		2022	
	Liczba asystentów rodziny	Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta	Liczba asystentów rodziny	Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta	Liczba asystentów rodziny	Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta
Miasto Sławno	2	25	1	23	1	23
Miasto Darłowo	2	14	2	18	2	15

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIELICZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM NA LATA 2024-2026

Gmina Sławno	2	24	2	31	2	33
Gmina Darłowo	1	16	1	12	1	9
Gmina Postomino	2	15	2	16	2	18
Gmina Malechowo	2	17	1	17	1	18
Razem	11	111	9	117	9	116

Źródło: Ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu sławieńskiego.

Liczba rodzin z powiatu sławieńskiego zagrożonych odebraniem dzieci w latach 2021-2022 plasuje się na tym samym poziomie. Zdecydowana większość tych rodzin pochodzi z terenu Gminy Darłowo i Gminy Postomino, natomiast najmniejsza z terenu Gminy Malechowo i Miasta Sławno.

Tabela nr 5. Liczba rodzin z powiatu sławieńskiego zagrożonych odebraniem dzieci w latach 2020 – 2022.

	2020	2021	2022
Miasto Sławno	25	23	23
Miasto Darłowo	3	4	4
Gmina Sławno	2	5	1
Gmina Darłowo	1	2	5
Gmina Postomino	4	4	5
Gmina Malechowo	0	1	1
Razem	35	39	39

Źródło: Ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu sławieńskiego.

Zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodzina ta może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej, która przy współpracy asystenta rodziny pomaga w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Na przestrzeni lat 2020-2022 na terenie powiatu sławieńskiego nie funkcjonowała żadna rodzina wspierająca.

3. DIAGNOZA PIELCZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU SŁAWIEŃSKIEGO

3.1 Rodzinna piecza zastępcza

Rodzina zastępcza to oparta na modelu wychowania rodzinnego czasowa forma pieczy zastępczej nad dziećmi i młodzieżą pozbawionymi trwale lub czasowo opieki rodziców biologicznych, która w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw. Zapewnia dziecku warunki rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju, w tym:

- odpowiednie warunki bytowe,
- możliwości rozwoju fizycznego i społecznego,
- możliwości zaspakajania indywidualnych potrzeb dziecka,
- możliwości właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań,
- odpowiednie warunki do odpoczynku i organizacji czasu wolnego.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są rodzina zastępcza i rodzinny dom dziecka. Rodziny zastępcze dzielą się na:

- a) spokrewnione,
- b) niezawodowe,
- c) zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne.

Tabela nr 6. Liczba rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020 – 2022 (stan na dzień 31 grudnia).

	2020		2021		2022	
	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci
Rodziny zastępcze ogółem w tym:	69	110	70	109	63	103
Rodziny zastępcze zawodowe	5	19	2	6	2	5
Rodziny zastępcze niezawodowe	21	37	25	41	24	35
Rodziny zastępcze spokrewnione	43	54	41	51	35	44
Rodzinne domy dziecka	0	0	2	11	2	19

Źródło: opracowanie własne

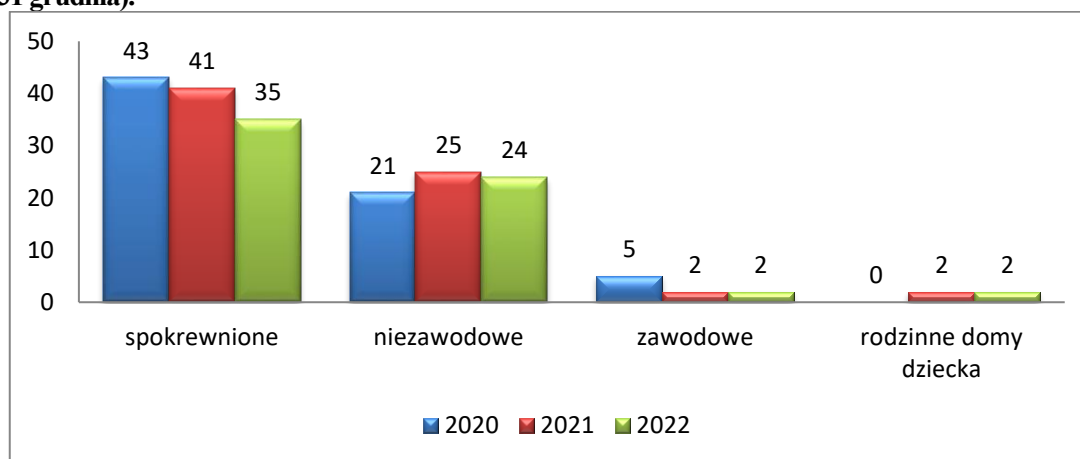
W rodzinach zastępczych niezawodowych i zawodowych możliwe jest umieszczenie nie więcej niż 3 dzieci, a w rodzinnych domach dziecka, nie więcej niż 8. Przekroczenie wskazanych limitów możliwe jest w razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, jednak musi odbyć się to za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom

dziecka i po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej podczas umieszczeń dzieci w pieczy rodzinnej przestrzega limitu dzieci (wyjątek stanowią rodzeństwa).

W roku 2021 powstały 2 rodzinne domy dziecka utworzone z 2 dotychczas funkcjonujących rodzin zastępczych zawodowych.

W roku 2022 widoczny jest spadek rodzin zastępczych spokrewnionych oraz odnotowano znaczny spadek dzieci przebywających w rodzinach, który wynikał między innymi z licznych procesów usamodzielniania pełnoletnich wychowanków oraz w związku z powrotem dzieci pod opiekę rodziców biologicznych.

Wykres nr 1. Liczba rodzin zastępczych w powiecie sławieńskim w latach 2020 – 2022 (stan na dzień 31 grudnia).



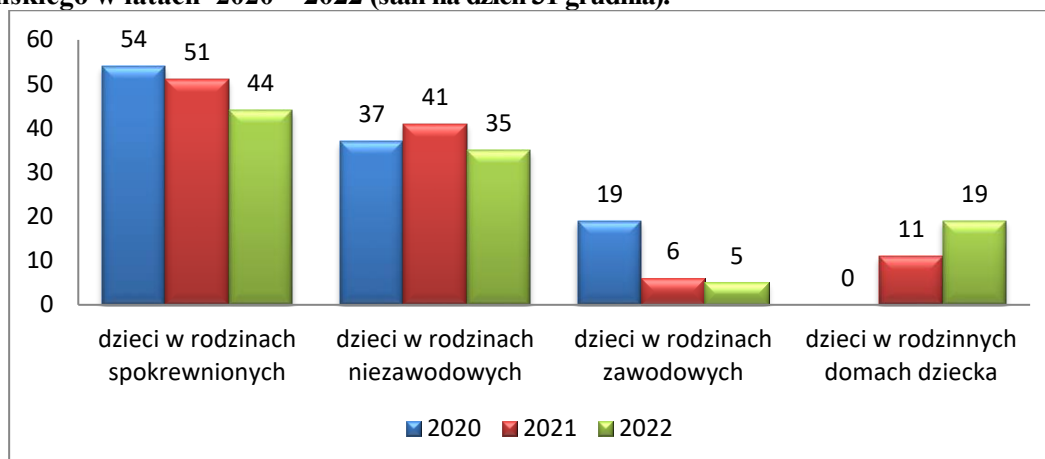
Źródło: opracowanie własne.

Powyższy wykres przedstawia liczbę rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka w powiecie sławieńskim w latach 2020-2022 z podziałem na rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe. Na jego podstawie wywnioskować można, że największą grupę stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, a najmniejszą rodzinne domy dziecka.

Największa liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu sławieńskiego była w roku 2021 – 70 rodzin, natomiast najmniejsza w roku 2022 – 63 rodzin.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIELICZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM NA LATA 2024-2026

Wykres nr 2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu sławieńskiego w latach 2020 – 2022 (stan na dzień 31 grudnia).



Źródło: opracowanie własne.

Wykres Nr 2 prezentuje liczbę dzieci umieszczonych rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu sławieńskiego w latach 2020 - 2022. Zauważyć można nieznaczny spadek liczby dzieci przebywających w rodzinach zastępczych spokrewnionych, w rodzinach niezawodowych liczba dzieci utrzymuje się na podobnym poziomie, natomiast liczba dzieci w rodzinnych domach dziecka wzrosła.

Tabela nr 7. Liczba dzieci, które zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020 – 2022.

2020	2021	2022
14	24	13

Źródło: opracowanie własne.

Tabela nr 7 przedstawia liczbę dzieci umieszczonych rodzinnej pieczy zastępczej. Największą liczbę umieszczonych dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej odnotowano w roku 2021, natomiast w roku 2022 znacznie spadła.

W związku z powyższym istnieje pilna potrzeba pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, w celu zabezpieczenia opieki nad dziećmi trwale lub czasowo pozbawionymi pieczy rodzicielskiej, w tym rodzin specjalistycznych, które będą mogły sprawować opiekę nad dziećmi wymagającymi specjalistycznych oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych, których jest coraz więcej.

Tabela nr 8. Liczba dzieci, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą w latach 2020 – 2022.

	2020	2021	2022
Powrót do rodziny biologicznej	3	4	2

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM NA LATA 2024-2026

Adopcja	5	8	4
Usamodzielniani	7	5	10
Przejsie do innej formy pieczy zastępczej	4	3	5
RAZEM	19	20	21

Źródło: opracowanie własne.

W latach 2020-2022 liczba dzieci, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą kształtuje się na podobnym poziomie, natomiast wzrost liczby dzieci obserwujemy w roku 2022. W tym roku zwiększyła się liczba dzieci usamodzielniających się natomiast spadła liczba adopcji i powrotu dzieci do rodziny biologicznej.

Znaczną grupę stanowią osoby pełnoletnie pozostające w rodzinie zastępczej do czasu ukończenia nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia.

Jedną z głównych przyczyn pozostania wychowanków w dotychczasowej rodzinie zastępczej po osiągnięciu pełnoletności jest wyższe świadczenie pieniężne, które rodzina zastępcza otrzymuje na utrzymanie takiej osoby w wysokości 899,00 zł (spokrewniona rodzina zastępcza) lub 1.361,00 zł (zawodowa, niezawodowa rodzina zastępcza i rodzinne domy dziecka) miesięcznie niż pomoc na kontynuowanie nauki w wysokości 681,00 zł miesięcznie, którą otrzymywałby wychowanek po opuszczeniu pieczy zastępczej.

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka na wniosek obejmowane są opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką więcej niż 15 rodzin zastępczych. Należy przestrzegać zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dotyczącej limitu rodzin. Obecnie ORPZ w Sławnie zatrudnia 4 koordynatorów i 1 pracownika socjalnego mających pod opieką łącznie 63 rodziny.

3.2 Instytucjonalna piecza zastępcza

Dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej kierowane jest do placówki opiekuńczo – wychowawczej w sytuacji wyczerpania możliwości udzielenia pomocy rodzinie biologicznej lub braku możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej.

Na terenie powiatu sławieńskiego w dniu 1 stycznia 2021r. zostało utworzone Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo -Wychowawczych w Sławnie i w Darłowie, w celu zapewnienia obsługi administracyjnej placówek opiekuńczo-wychowawczych.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIELCZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM NA LATA 2024-2026

Od 1 stycznia 2021r. z uwagi na konieczność osiągnięcia standardów nastąpiła reorganizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej powiatu sławieńskiego i dotyczyła przekształcenia Placówek z 30 miejscami na Placówki z 14 miejscami.

Opieka instytucjonalna nad dzieckiem zapewniona jest przez 4 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu interwencyjnego, socjalizacyjnego, specjalistyczno – terapeutycznego, które dysponują łącznie 56 miejscami tj.

Dom Dziecka nr 1 w Darłowie przy ul. Morskiej 74 (14 miejsc),

Dom Dziecka nr 2 w Darłowie przy ul. Morskiej 78 (14 miejsc),

Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza nr 1 w Sławnie przy ul. Cieszkowskiego 4b (14 miejsc),

Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza nr 2 w Sławnie przy ul. Cieszkowskiego 4a (14 miejsc).

Zgodnie z art. 95 ust. 1 i ust 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023r., poz. 1426 z późn. zm.), „w placówce opiekuńczo-wychowawczej są umieszczane dzieci powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie”.

Umieszczanie dzieci poniżej tego wieku jest możliwe, gdy w danej placówce umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych sytuacjach, szczególnie gdy przemawia za tym stan ich zdrowia lub dotyczy to rodzeństwa.

Tabela nr 9. Liczba umieszczeń dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w poszczególnych latach:

lata	2020	2021	2022
Liczba umieszczeń dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu sławieńskiego	2 umieszczenia	15 umieszczeń (w tym 8 dzieci pochodzących z terenu innego powiatu)	31 umieszczeń (w tym 14 osób pochodzących z terenu innego powiatu)

Źródło: opracowanie własne.

Tabela nr 10. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu sławieńskiego (stan na dzień 31 grudnia):

lata	2020	2021	2022
Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu sławieńskiego	52 dzieci	44 dzieci	48 dzieci

Źródło: opracowanie własne.

Na przestrzeni lat z analizy danych wynika, iż w przypadku umieszczania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej występuje tendencja rosnąca. W roku 2022 zwiększyła się liczba wydanych skierowań do placówek opiekuńczo – wychowawczych. Występowała również tendencja wzrostowa w przypadku umieszczenia małoletnich pochodzących z terenu innego powiatu (w roku 2022 umieszczono 14 osób).

Ponadto, analizując dane zawarte w powyższych tabelach można zaobserwować, że w roku 2020 wystąpiła najwyższa liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej, w 2021r. zmalała liczba dzieci, natomiast w roku 2022 ponownie wystąpiła tendencja wzrostowa.

Placówki funkcjonujące na terenie powiatu sławieńskiego całkowicie zabezpieczały potrzeby powiatu w zakresie miejsc dla dzieci w pieczy instytucjonalnej.

W latach 2020 – 2022 w Placówkach na terenie powiatu sławieńskiego przebywały dzieci poniżej 10 roku życia, które zostały umieszczone wraz ze starszym rodzeństwem lub przemawiał za tym stan zdrowia dziecka oraz gdy w placówce przebywała matka tego dziecka.

Tabela nr 11. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2020-2022 do 10 r.ż. (stan na dzień 31 grudnia):

Przedział wiekowy	Stan na dzień 31.12.2020r.	Stan na dzień 31.12.2021r.	Stan na dzień 31.12.2022r.
0-10	9	7	5

Źródło: opracowanie własne.

Z uwagi na konieczność udzielenia małoletnim zabezpieczenia, dzieci poniżej 10 roku życia przebywały w pieczy instytucjonalnej (dotyczyło to sytuacji, gdzie dzieci zostały umieszczone wraz ze starszym rodzeństwem lub przemawiał za tym stan zdrowia dziecka oraz gdy w placówce była matka tego dziecka). Występowały również przyjęcia dzieci w trybie interwencyjnym, gdzie następnie umieszczane były w rodzinnej pieczy zastępczej.

3.3 Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo – wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo – terapeutyczną, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu:

- 1) przyznaje się pomoc na :
 - a) kontynuowanie nauki,

- b) usamodzielnienie,
 - c) zagospodarowanie,
- 2) udziela się pomocy w uzyskaniu:
- a) odpowiednich warunków mieszkaniowych,
 - b) zatrudnienia,
- 3) zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

Jednym z warunków otrzymania pomocy jest opracowanie przez osobę usamodzielnianą wraz z opiekunem usamodzielnienia co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności indywidualnego programu usamodzielnienia, który określa m.in. zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia oraz sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu zatrudnienia. Program zatwierdzany jest przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

Opiekunem usamodzielnienia może być osoba tworząca rodzinę zastępczą, prowadząca rodzinny dom dziecka, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny powiatowego centrum pomocy rodzinie, osoba będąca w placówce opiekuńczo – wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej wychowawcą lub psychologiem, pracownik organizacji pozarządowej w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub inna osoba wyznaczona przez tę organizację do pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia lub inna osoba wskazana przez osobę usamodzielnianą i zaakceptowana przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie. Osoba usamodzielniana zobowiązana jest wskazać osobę, która podejmie się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawić pisemną zgodę tej osoby, co najmniej na rok przed osiągnięciem pełnoletności.

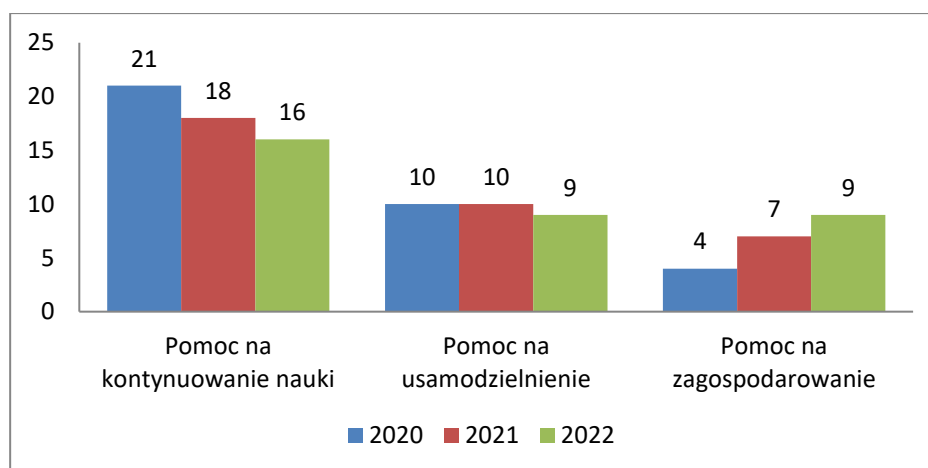
Szczegółowe warunki udzielania pomocy osobom usamodzielnianym reguluje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Liczbę osób usamodzielnianych opuszczających rodziny zastępcze, które skorzystały z pomocy na przełomie lat 2020 - 2022 przedstawia wykres nr 3. Analizując zawarte w nim dane wskazać należy, że najchętniej wybieraną formą wsparcia wychowanków jest pomoc na kontynuowanie nauki. Warto jednak dodać, że częściej osoby pełnoletnie decydują się pozostać w rodzinie zastępczej do czasu ukończenia nauki, nie dłużej jednak niż do

ukończenia 25. roku życia. Wybór ten spowodowany jest m. in. wyższym świadczeniem pieniężnym, które rodzina zastępcza otrzymuje na utrzymanie takiej osoby niż comiesięczna pomoc na kontynuowanie nauki, którą otrzymywałby wychowanek po opuszczeniu rodziny.

Z pomocy na usamodzielnienie w latach 2020-2022 skorzystało łącznie 29 wychowanków. Pomoc na zagospodarowanie wykorzystało łącznie 20 osób.

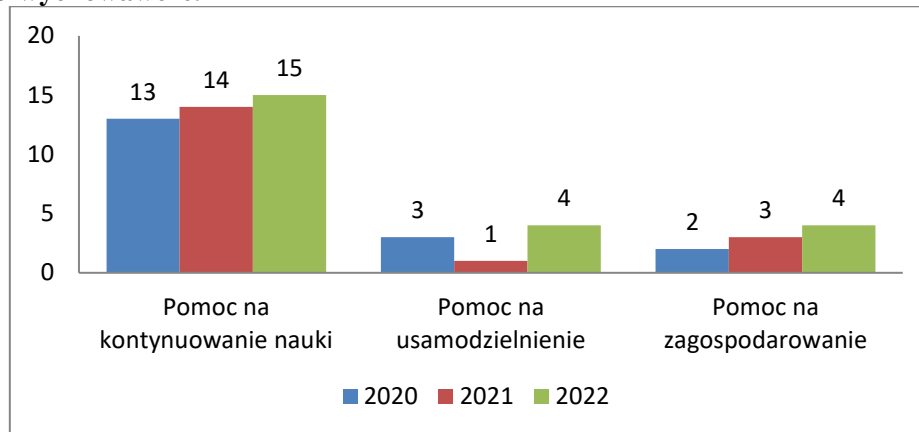
Wykres nr 3. Pomoc dla osób usamodzielnianych opuszczających rodziny zastępcze.



Źródło: opracowanie własne.

Wykres nr 4 przedstawia liczbę pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych, którzy skorzystali z pomocy na przełomie lat 2020 – 2022. Podobnie jak w przypadku osób opuszczających rodzinną pieczę zastępczą, najczęściej przyznawaną pomocą dla osób usamodzielnianych z placówek jest pomoc na kontynuowanie nauki. Na przełomie ostatnich trzech lat z takiej pomocy skorzystało łącznie 42 wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze. Po opuszczeniu placówki pomoc na kontynuowanie nauki stanowi często główne źródło utrzymania wychowanków. W związku z powyższym osoby usamodzielniane, po opuszczeniu pieczy zastępczej, częściej decydują się na podjęcie dalszej nauki. Uzyskanie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych w przyszłości może pomóc w podjęciu zatrudnienia i poprawienia sytuacji materialno – bytowej wychowanków.

Wykres nr 4. Pomoc dla osób usamodzielnianych opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze.



Źródło: opracowanie własne.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie zapewnia osobom usamodzielnianym możliwość skorzystania z bezpłatnego wsparcia psychologa i radcy prawnego.

Osoby usamodzielniane mają również zapewnioną możliwość korzystania ze wsparcia specjalistów w Regionalnym Centrum Kryzysowym, od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00 – 20.00.

Wychowankowie z pieczy zastępczej mogą również brać udział w pozostałych projektach realizowanych przez PCPR w Sławnie, które współfinansowane są ze środków Unii Europejskiej.

W razie potrzeby osoby usamodzielniane mogą korzystać z mieszkania wspomaganego treningowego, które funkcjonuje na terenie Gminy Sławno. Z danych posiadanych przez PCPR w Sławnie wynika, że do chwili obecnej żaden wychowanek z terenu powiatu sławieńskiego nie był zainteresowany zamieszkaniem w ww. mieszkaniu.

4. POTRZEBY POWIATU W ZAKRESIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

- 1) Rozwijanie systemu rodzinnej pieczy zastępczej poprzez promowanie idei rodzicielstwa zastępczego.
- 2) Zwiększenie liczby rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu sławieńskiego, w szczególności rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych.
- 3) Budowanie pozytywnego wizerunku rodzicielstwa zastępczego.
- 4) Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań wynikających z pełnionej roli, w tym zabezpieczenia potrzeb dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.
- 5) Przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego rodziców zastępczych.

- 6) Organizowanie wsparcia dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, w szczególności poprzez tworzenie grup wsparcia oraz dostęp do specjalistycznego poradnictwa.
- 7) Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla rodziców zastępczych oraz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.
- 8) Organizowanie wsparcia psychologiczno – pedagogicznego dla dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w siedzibie ORPZ w odpowiednio dostosowanym pomieszczeniu.
- 9) Zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej oraz pracownikom ORPZ szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.
- 10) Stworzenie usamodzielniającym się wychowankom przebywającym w pieczy zastępczej, warunków do aktywizacji społecznej, zawodowej i mieszkaniowej poprzez większe zaangażowanie opiekunów usamodzielnienia oraz wykorzystanie zasobów i możliwości gmin.
- 11) Tworzenie i realizacja indywidualnych programów usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków z pieczy zastępczej.
- 12) Organizowanie wsparcia dla osób usamodzielnianych, w tym zapewnienie pomocy prawnej i psychologicznej.
- 13) Nawiązanie i utrzymanie współpracy z osobami i instytucjami wspierającymi.
- 14) Sukcesywne podnoszenie standardów pracy wszystkich podmiotów zaangażowanych w pracę z rodziną oraz współpraca w zakresie realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- 15) Zabezpieczenie środków finansowych na wypłatę świadczeń pieniężnych dla rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i osób usamodzielnianych.
- 16) Stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną mającą trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji w oparciu o działania profilaktyczne.

5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Analizując potrzeby powiatu sławieńskiego w zakresie pieczy zastępczej zaznaczyć należy, że realizowane przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej zadania obejmują szeroki i zróżnicowany tematycznie obszar funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej i rodzinnych domów dziecka. Zadania te obejmują m. in. pozyskiwanie kandydatów do pełnienia roli rodziny zastępczej, wspieranie istniejących już rodzinnych form pieczy zastępczej oraz przebywających w nich dzieci, poprzez współpracę z osobami i instytucjami

wspierającymi, doskonalenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną mającą trudności w prawidłowym wypełnianiu swych funkcji.

Priorytetem w przedstawionych powyżej potrzebach jest:

- współpraca z właściwymi ośrodkami pomocy społecznej, w tym z asystentem rodziny, w zakresie wielokierunkowej pracy z rodzinami zagrożonymi odebraniem dzieci wskutek ich niewydolności wychowawczo - opiekuńczej,
- zapewnienie dzieciom miejsca w rodzinach zastępczych, lub rodzinnych domach dziecka,
- pozyskiwanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe,
- organizowanie wsparcia poprzez tworzenie grup wsparcia i dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
- tworzenie i realizacja programów usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków przebywających w pieczy zastępczej.

6. CELE, DZIAŁANIA, REALIZATORZY, WSKAŹNIKI I TERMIN REALIZACJI PROGRAMU

Głównym celem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną ukierunkowanego na rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby miejsc w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu sławieńskiego.

Cele szczegółowe:

1. Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej.
2. Wsparcie dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka funkcjonujących na terenie powiatu sławieńskiego.
3. Wsparcie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.
4. Zwiększenie szans dzieci na powrót do środowiska rodzinnego poprzez współpracę z ośrodkami pomocy społecznej oraz Sądami Rodzinnymi.
5. Ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

CEL 1

Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej

Działania:

1. Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego w środowisku lokalnym oraz budowanie pozytywnego wizerunku rodzinnej pieczy zastępczej poprzez:

- a) publikowanie plakatów i artykułów w lokalnej prasie

Termin realizacji: dwa razy w roku.

- b) organizowanie Dnia Rodzicielstwa Zastępczego

Termin realizacji: raz w roku.

- c) współpracę z instytucjami i organizacjami na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego

Termin realizacji: wg potrzeb.

- d) prowadzenie mediów społecznościowych

Termin realizacji: na bieżąco.

2. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej

Termin realizacji: przez cały rok.

3. Tworzenie rodzin zawodowych zgodnie z wyznaczonym limitem na lata 2024-2026.

Termin realizacji: 4 rodziny przez 3 lata.

4. Prowadzenie procesu diagnostyczno – konsultacyjnego kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Termin realizacji: wg potrzeb.

5. Szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Termin realizacji: wg potrzeb.

Podmiot realizujący: PCPR w Sławnie

Podmioty wspierające: Zarząd powiatu sławieńskiego, ośrodki pomocy społecznej, lokalne media, rodziny, ośrodek adopcyjny.

Wskaźniki:

- Liczba kampanii i działań promocyjnych.
- Liczba rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych.
- Liczba szkoleń dla rodzin zastępczych.
- Liczba nowych rodzin zastępczych.
- Liczba rodzin zakwalifikowanych do szkolenia na rodziny zastępcze.
- Liczba rodzin, które ukończyły szkolenie i uzyskały zaświadczenie kwalifikacyjne.

CEL 2

Wsparcie dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka funkcjonujących na terenie powiatu sławieńskiego.

Działania:

1. Udzielanie świadczeń finansowych obligacyjnych i fakultatywnych.

Termin realizacji: na bieżąco.

2. Wsparcie rodzin opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Termin realizacji: na bieżąco.

3. Organizowanie szkoleń w zakresie podnoszenia kompetencji opiekuńczo – wychowawczych dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka.

Termin realizacji: wg potrzeb.

4. Integracja ze środowiskiem poprzez organizowanie pikniku dla rodzinnych form pieczy zastępczej i dzieci.

Termin realizacji: raz w roku.

5. Organizowanie wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej poprzez:
 - a) grupy wsparcia,

Termin realizacji: w zależności od potrzeb.

- b) udzielenie wsparcia specjalistycznego, w tym psychologicznego i prawnego,

Termin realizacji: przez cały rok.

6. Zatrudnienie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi oraz przy pracach gospodarczych na wniosek rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej, lub prowadzących rodzinne domy dziecka.

Termin realizacji: wg potrzeb.

7. Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez rodziny pomocowe.

Termin realizacji: wg potrzeb.

Podmiot realizujący: PCPR w Sławnie

Wskaźniki:

- Liczba udzielonych świadczeń finansowych o charakterze obligacyjnym i fakultatywnym.
- Liczba rodzin objętych opieką koordynatora.
- Liczba szkoleń dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka oraz liczba uczestników tych szkoleń.
- Liczba organizowanych pikników dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dzieci oraz liczba osób uczestniczących.
- Liczba zorganizowanych grup wsparcia oraz liczba osób biorących w nich udział.
- Liczba osób objętych wsparciem specjalistycznym w tym: psychologicznym i prawnym.

- Liczba zatrudnionych osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi.
- Liczba rodzin pomocowych.

CEL 3

Wsparcie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Działania:

1. Zapewnienie wychowankom pomocy prawnej i psychologicznej.

Termin realizacji: wg potrzeb.

2. Udzielanie świadczeń dla usamodzielnianych wychowanków.

Termin realizacji: zgodnie z Indywidualnym Programem Usamodzielnienia: pomoc na kontynuowanie nauki – raz w miesiącu, na zagospodarowanie – wg potrzeb.

3. Pomoc w tworzeniu i realizacji programu usamodzielnienia przy współpracy z opiekunem usamodzielnienia.

Termin realizacji: przez cały okres usamodzielnienia.

4. Wsparcie w uzyskaniu zatrudnienia oraz motywowanie do aktywnego poszukiwania zatrudnienia.

Termin realizacji: wg potrzeb.

5. Wsparcie w uzyskaniu mieszkania z zasobów gminy.

Termin realizacji: wg potrzeb.

6. Motywowanie wychowanków do kontynuowania nauki po 18 roku życia.

Termin realizacji: na bieżąco.

Podmiot realizujący: PCPR w Sławnie

Podmioty wspierające: ośrodki pomocy społecznej, placówki opiekuńczo – wychowawcze, opiekun usamodzielnienia, rodziny zastępcze, powiatowy urząd pracy, urząd gminy/miasta.

Wskaźniki:

- Liczba i kwota świadczeń przyznanych usamodzielnianym wychowankom na ich wniosek.
- Liczba usamodzielnianych wychowanków, którym została przyznana pomoc specjalistyczna na ich wniosek.
- Liczba usamodzielnianych wychowanków, którym udzielono pomocy w znalezieniu zatrudnienia na ich wniosek.
- Liczba usamodzielnianych wychowanków, którym udzielono pomocy w znalezieniu mieszkania z zasobów gminy, na ich wniosek.
- Liczba wychowanków motywowanych do kontynuowania nauki.

CEL 4

Zwiększenie szans dzieci na powrót do środowiska rodzinnego

Działania:

1. Współpraca z asystentami rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

Termin realizacji: na bieżąco.

2. Pomoc w umożliwieniu kontaktów dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej z rodzicami biologicznymi (pod warunkiem, że sąd nie zadecyduje inaczej)

Termin realizacji: na bieżąco.

3. Umożliwienie rodzicom biologicznym udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym.

Termin realizacji: raz w roku.

4. Umożliwienie mieszkańcom powiatu (w tym rodzicom biologicznym) korzystania z poradnictwa psychologicznego i prawnego.

Termin realizacji: przez cały rok.

Podmiot realizujący: PCPR w Sławnie

Podmioty wspierające: ośrodki pomocy społecznej, placówki opiekuńczo – wychowawcze, rodziny zastępcze, poradnia psychologiczno-pedagogiczna.

Wskaźniki:

- Liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych.
- Liczba dzieci, z którymi utrzymują kontakt rodzice biologiczni oraz liczba rodziców kontaktujących się z dziećmi przebywającymi w rodzinnej pieczy zastępczej.
- Liczba urlopowań dzieci z pieczy rodzinnej do rodzin biologicznych.
- Liczba posiedzeń w sprawie sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej, w który uczestniczyli asystenci rodzin lub inni przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej.
- Liczba planów pomocy dziecku i modyfikacji oraz ocen sytuacji dziecka skonstruowanych we współpracy z asystentem rodziny.
- Liczba rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, którzy uczestniczyli w programie korekcyjno – edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową.
- Liczba osób korzystających z poradnictwa psychologicznego i prawnego.

CEL 5

Ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej

Działania:

1. Niezwłoczne przenoszenie dzieci poniżej 10 roku życia umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej w trybie interwencyjnym do rodzinnej formy pieczy zastępczej.

Termin realizacji: na bieżąco.

2. Nie umieszczanie dzieci poniżej 10 roku życia w pieczy instytucjonalnej poza trybem interwencyjnym.

Termin realizacji: na bieżąco.

3. W pierwszej kolejności umieszczanie dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu sławieńskiego.

Termin realizacji: na bieżąco.

4. Nie przekraczanie liczby dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Termin realizacji: na bieżąco.

Podmioty wspierające: PCPR, ośrodki pomocy społecznej, placówki opiekuńczo – wychowawcze.

Wskaźniki:

- Liczba dzieci poniżej 10 roku życia umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej w trybie interwencyjnym.
- Liczba dzieci poniżej 10 roku życia umieszczonych w placówkach opiekuńczo wychowawczych poza trybem interwencyjnym.
- Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.
- Liczba umieszczonych dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

7. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH NA LATA 2024-2026

Zgodnie z treścią art. 180 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 3 letnim powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej należy określić limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy. Przepis ten odnosi się do art. 56 cyt. ustawy, zgodnie z którym umowę z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki wskazane w art. 54 ust. 1 i 2 ustawy, zawiera się na wniosek rodziny w ramach ustalonego limitu rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM NA LATA 2024-2026

Biorąc pod uwagę konieczność rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze powiat sławieński nakierowany jest na tworzenie rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych. Rodziną zawodową zgodnie z art. 54 ust. 1 może zostać rodzina zastępcza niezawodową spełniająca warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza.

W celu konieczności zapewnienia dzieciom z terenu powiatu sławieńskiego rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczenia liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej czynione są starania, aby 2 rodziny zastępcze niezawodowe mogły zostać przekształcone na rodziny zawodowe. Zostały one ujęte w limicie rodzin zawodowych.

Planuje się, że w latach 2024 – 2026 powstanie 5 nowych rodziny zastępczych zawodowych.

Rok	Limit rodzin zastępczych zawodowych (zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).	Planowana ogólna liczba rodzin zastępczych zawodowych
2024	3 rodziny	5 rodziny
2025	1 rodzina	6 rodzin
2026	1 rodzina	7 rodzin

Tabela nr 11. Limit rodzin zastępczych zawodowych w powiecie sławieńskim na lata 2024 – 2026

W razie zaistniałej potrzeby w systemie wsparcia dziecka i rodziny na terenie powiatu sławieńskiego dopuszcza się możliwość utworzenia rodzinnych domów dziecka w celu sprawnej organizacji opieki nad dzieckiem.

8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Samorząd powiatu.
2. Środki zewnętrzne z realizacji projektów.
3. Administracja rządowa (Ministerstwo).
4. Samorząd województwa.
5. Samorząd gminy.
6. Organizacje pozarządowe.
7. Inne podmioty / partnerzy działań/sponsorzy.

9. MONITOROWANIE PROGRAMU

Monitorowanie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 odbywać się będzie w oparciu o wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów określone w Programie oraz poprzez analizę zmian w obszarze wspierania rodziny i rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu sławieńskiego.

Jednostką odpowiedzialną za monitorowanie Programu w ujęciu rocznym jest PCPR – ORPZ, które dokona oceny realizacji w corocznym sprawozdaniu z efektów pracy Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, przedkładanym Staroście oraz Radzie Powiatu.